

Trolles viden og hans erfaring om strafferetsplejemæssige forhold fra de 45 år, han har virket i retsvæsenets tjeneste (se Ret og Vrang, 1977, pag. 201) er så indiskutable, at en udtalelse fra hans side om dette spørgsmål selvsagt har overordentlig stor vægt. Trolles udtalelse står da også uimodsagt indtil nu.

Imidlertid er der jo ønsket en del i de senere år på strafferetsplejens område, og ikke mindst er i indeværende år (1978) en betydelig udvikling inden for strafferetsplejen blevet bekræftet i lov 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven, der træder i kraft 1. oktober 1978.

Jeg anfører som eksempel, at en forsvarer nu efter retsplejelovens § 745, stk. 2, har lovhjælpet ret til at deltage i politiets efterforskningsarbejde, idet forsvareren har adgang til at overvære politiets afhøringer af sigtede og ret til at stille yderligere spørgsmål. Dette ville for blot få år siden have været utænkeligt. Lad mig nævne, at jeg fra 1933 (altså for 45 år siden) i nogle år tjente til føden og studiet som skriver i Københavns Politis Undersøgelseskamre. På efterforskningsstadiet kendte man dengang ikke til noget samarbejde mellem politi og forsvarer, og jeg har aldrig oplevet eller hørt om, at en forsvarer dengang deltog i eller blot var til stede under vore afhøringer i kammeret. *Nogen* ændring er sket i den sidste snes år, men først nu er forholdet endeligt reguleret ved lovens bestemmelse.

Den nye udvikling på en væsentlig del af strafferetsplejens område og personlige erfaringer fra mit mangeårige virke som forsvarer er baggrunden for nærværende artikel. Jeg vil i det følgende gennemgå nogle sager, jeg selv har udført og derfor har førstehåndskendskab til. På baggrund heraf vil jeg tage stilling til den af Trolle pag. 209, spalte 2, hævdede opfattelse, »at den nuværende ordning virker tilfredsstillende og så vidt vides altid har gjort dette«. Derefter vil jeg tage stilling til Retsplejerådets forslag og redegøre for spørgsmålet om, hvem kompetencen til at meddele tredjeinstansbevilinger efter min mening bør tilkomme.

2. Gennemgang af 4 sager

Sag nr. 1.

I 1954 blev jeg beskikket som forsvarer for en klient, K., der ved landsretsdom i 1947 var idømt 40 dagbøder a'kr. 15 for overtrædelse af straffelovens §§ 203 og 204 (hasard i forbindelse med »enarmede tyveknighte«).

Da K. ikke betalte de 600 kr., blev han – bemærkelsesværdigt nok dagen før forældelsen af straffen indtrådte! – indsat til afsoning af de 40 dages hæfte, der var forvandlingsstraf. Kort tid efter, afsoningen var udstået, blev han imidlertid ved landsretsdom frifundet i en sag om nøjagtig tilsvarende forhold, som han tidligere var dømt for. Uanset at Højesteret var afskåret fra at påkende skyldspørgsmålet, opnåede anklagemyndigheden Justitsministeriets tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret, der stadfæstede landsrettens frifindelsesdom, U. 1954, pag. 734.

Som K.s forsvarer havde jeg efter landsrettens frifindelsesdom taget forbehold over for statsadvokaten for så vidt angår K.s krav på erstatning for den skete afsoning af de idømte dagbøder. Da K. nu var frifundet i nøjagtig tilsvarende forhold, og da ydermere en anden person samtidig var blevet frifundet for netop de forhold, min klient var blevet dømt for i 1947, begærede jeg erstatningssag rejst for den skete afsoning. Ved byrettens dom fik K. tilkendt en erstatning på kr. 4.000.

Anklagemyndigheden appellerede til landsretten med påstand om frifindelse for betaling af erstatning, subsidiært nedsættelse af erstatningsbeløbets størrelse.

Landsretten tilkendte K. erstatning, men nedsatte størrelsen heraf til nøjagtig det beløb, han kunne have betalt for at undgå afsoning, dvs. 600 kr.

Landsrettens afgørelse anså jeg for at være forkert. Jeg kunne – til nød – have accepteret, at K. ingen erstatning skulle have, fordi loven ikke indeholdt en direkte hjemmel for erstatning for afsonede bøder, men en erstatning på 600 kr. måtte efter min opfattelse være forkert, når K. skulle have erstatning for sket strafafsoning af 40 dages hæfte. Derfor søgte jeg Justits-